хлібопродуктів / Г.Ф. Ємцева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.nuft.edu.ua

1. Oficijny`j sajt Derzhavnoyi sluzhby` staty`sty`ky` Ukrayiny` [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: www.ukrstat.gov.ua
2. Netyazhuk M. V. Ekonomichny`j mexanizm regulyuvannya rozvy`tku xlibopekarnoyi promy`slovosti: Avtoref. dy`s. kand. ekonom. nauk. – Ky`yiv, 2005. – 18 s.
3. Oprya O. A. Rozvy`tok ry`nku xlibobulochny`x vy`robiv: Avtoref. dy`s. kand. ekonom. nauk. – Ky`yiv, 2006. – 13 s.
4. Yemceva G.F. Cinova sy`tuaciya na ry`nku xliba ta xliboproduktiv / G.F. Yemceva [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: http://dspace.nuft.edu.ua

***Рецензент**: Павлов О.І., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки промисловості Одеської національної академії харчових технологій*

18.06.2015

УДК 330.34

Гринчук Тетяна

ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ СУЧАСНОГО СТАНУ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ РЕГІОНУ ТА ФАКТОРІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЙОГО РОЗВИТОК

У статті обґрунтовано значення зерна і продуктів його переробки, рівня розвитку зерновиробництва. Здійснено порівняння виробництва зерна у сільськогосподарських підприємствах Вінницької області та Тиврівського району, як одного із лідерів області у виробництві і реалізації зерна. На прикладі провідних сільськогосподарських підприємств зазначеного району апробовано підходи до аналізу сучасного стану зерновиробництва, а саме до динаміки посівних площ, врожайності та валового збору зернових і зернобобових культур. Виявлено основні технологічні фактори, які

впливають на розвиток зернового господарства підприємств. Цими факторами, насамперед, є наступні: оптимальні строки проведення робіт, ефективні сівозміни, застосування районованих сортів, висока якість насіння, раціональне використання мінеральних і органічних добрив, застосування засобів захисту і регуляторів росту рослин, забезпечення технічними засобами. Доведено, що вони суттєво впливають на підвищення урожайності зернових і зернобобових культур досліджуваних сільськогосподарських підприємств району.

Ключові слова: зерновиробництво, розвиток, сільськогосподарські підприємства, посівна площа, валовий збір, урожайність, технологічні фактори.

Гринчук Татьяна

ПОДХОДЫ К АНАЛИЗУ СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ ЗЕРНОПРОИЗВОДСТВА В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ РЕГИОНА И ФАКТОРЫ, ВЛИЯЮЩИЕ НА ЕГО РАЗВИТИЕ

В статье обосновано значение зерна и продуктов его переработки, уровня развития зернопроизводства. Проведено сравнение производства зерна в сельскохозяйственных предприятиях Винницкой области и Тывровского района, как одного из лидеров области в производстве и реализации зерна. На примере ведущих сельскохозяйственных предприятий указанного района апробированы подходы к анализу современного состояния зернопроизводства, а именно к динамике посевных площадей, урожайности и валового сбора зерновых и зернобобовых культур. Выявлены основные технологические факторы, влияющие на развитие зернового хозяйства предприятий. Этими факторами являются, прежде всего, следующие: оптимальные сроки проведения работ, эффективные севообороты, применение районированных сортов, высокое качество семян, рациональное использование минеральных и органических удобрений, применение средств защиты и регуляторов роста растений, обеспечение техническими средствами. Доказано, что они существенно влияют на повышение урожайности зерновых и зернобобовых культур исследуемых сельскохозяйственных предприятий района.

Ключевые слова: зернопроизводство, развитие, сельскохозяйственные предприятия, посевная площадь, валовой сбор,

урожайность, технологические факторы.

Hrynchuk Tetiana

APPROACHES TO THE ANALYSES OF THE CURRENT CONDITION OF GRAIN PRODUCTION ON THE FARMS OF THE REGION AND THE FACTORS WHICH INFLUENCE ITS DEVELOPMENT

The importance of grain and processing and levels of grain production development are grounded in this article. The comparison of grain production on the farms in Vinnytsia oblast and Tyvriv region as one of the leaders among the regions in grain production and realization is carried out. By the example of the leading farms of the indicated region, the approaches to the analyses of the current condition of grain production, namely the dynamics of sown areas, crop capacity and gross grain and leguminous harvest are tested. The main technological factors which influence the development of grain production farms are revealed. These factors, first and foremost, are the following: optimal term of work, effective crop rotation, the use of recognized varieties, high quality seeds, rational use of mineral and organic fertilizers, application of plant protection and plant growth regulators, providing with technical facilities. It is proved that they influence significantly the increase of grain and leguminous harvest of the studied farms areas.

Key words: grain production, development, farms, sown area, gross harvest, productivity, technological factors.

Постановка проблеми. Зерно і продукти його переробки є основою харчування людини. Від переробки зерна хлібних злаків отримують борошно різних сортів, круп, рослинну олію. Такі культури, як ячмінь, овес, кукурудза використовуються для приготування комбікормів тваринам. Із пшениці, кукурудзи і рису виробляють спирт [1, с. 25]. Отже, важливою проблемою в сільському господарстві є збільшення виробництва зерна, як основного продовольчого продукту, цінних кормів для худоби та птиці, і сировини для переробної промисловості. При цьому зерно необхідно виробляти в достатній кількості як для внутрішніх потреб, так і на експорт.

Від рівня розвитку виробництва зерна залежить економіка не лише конкретних сільськогосподарських підприємств, а й зернового господарства району, області та країни в цілому. Тому необхідним є

оцінка сучасного стану вирощування зернових культур та постійний пошук факторів, які сприяли б збільшенню виробництва зерна як основи всього сільськогосподарського виробництва для будь-якого аграрного підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню розвитку виробництва зерна присвячено праці багатьох вчених: І. О. Бистрової, В. І. Бойка, Л. В. Забуранної [3], М. М. Караман [1], Т. М. Красільнікової [5], М. Г. Лобас, П. Т. Саблука, В. П. Ситника [4], Г. М. Христенко, Л. М. Худолій, О. М. Шпичака та інших. У роботах зазначених авторів значна увага приділяється таким проблемам, як сучасний стан зернового комплексу України, аналіз і прогноз можливостей України як експортера зернових, формування і функціонування ринків зерна, підвищення економічної ефективності виробництва зерна.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Проте потребує подальшого дослідження систематична оцінка зерновиробництва на рівні окремих господарств та дослідження факторів впливу на підвищення врожайності зернових і зернобобових культур, збільшення виробництва зерна.

Формування цілей статті. Метою роботи є апробація підходів до аналізу сучасного стану виробництва зерна та до визначення основних факторів, які впливають на розвиток зерновиробництва підприємствами сільського господарства (на прикладі провідних сільськогосподарських підприємств Тиврівського району Вінницької області).

Виклад основного матеріалу дослідження. Зерновиробництво Вінницької області посідає вагоме місце в структурі товарного виробництва і пропозиції на ринку сільськогосподарської сировини. Одним із лідируючих у виробництві і реалізації зерна виступає Тиврівський район, де зернова галузь є провідною для абсолютної більшості сільськогосподарських підприємств (табл. 1).

Аналіз наведених даних показує, що на Тиврівський район припадає близько 3% зерна, виробленого у Вінницькій області. За 2010-2014 рр., незважаючи на значні коливання, простежується чітка тенденція до підвищення обсягів виробництва зернових культур як у Тиврівському районі, так і в цілому по області.

Таблиця 1

Частка зерна Тиврівського району у загальному обсязі виробництва зерна у Вінницькій області (розраховано за даними [2])

Показники	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Виробництво зерна у Вінницькій області, тис. ц	31113,4	42435,6	36247,1	48522,9	50631,0
Виробництво зерна в Тиврівському районі, тис. ц	1132,1	1208,9	1147,8	1465,2	1413,5
Частка зерна Тиврівського району, %	3,6	2,8	3,2	3,0	2,8

Розвиток зернового господарства в сільськогосподарських підприємствах Тиврівського району носить достатньо стабільний характер. Про це можна стверджувати, насамперед, по посівним площам, які займають зернові і зернобобові культури в цілому (табл. 2).

Таблиця 2

Посівна площа зернових і зернобобових культур по усім категоріям господарств Тиврівського району, га (розраховано за даними [2])

Господарства	Роки					2014 до 2010 р, %
	2010	2011	2012	2013	2014	
Усі категорії господарств, в т. ч.	26363	23766	26710	26232	22986	87,2
сільськогосподарські підприємства	23140	20257	23121	22499	19961	86,3
фермерські господарства	3223	3509	3589	3733	3025	93,9

Зернові вирощуються практично в усіх господарствах Тиврівського району. Однак, основна частина посівів зосереджена в 6-ти сільськогосподарських підприємствах – Філія «Стояни» ТОВ «АгроІнвестУкраїна» (с. В.Вулига), ТОВ «ПоділляЛатІнвест» (смт Тиврів), ПП «Віта» (с. Дзвониха), ТОВ «Агро-Буг» (с. Яришівка), ТОВ «Агро-Еталон» (с. Тростянець), ТОВ «Красне-АгроІнвест» (с. Красне) (рис. 1).

Пріоритет, по займаній площі зернових і зернобобових культур, належить сільськогосподарському підприємству Філія

«Стояни» ТОВ «АгроІнвестУкраїна», його посіви в 2014 р. становили 6016 га. Посівна площа зернових в ТОВ «ПоділляЛатІнвест» та ТОВ «Агро-Еталон» поступається за розмірами і становить 2605 та 2277 га відповідно. На частку цих 3-х підприємств у 2014 р. припадало понад 47% загальної посівної площі зернових і зернобобових Тиврівського району, на частку ПП «Віта» та ТОВ «Агро-Буг» припадає більше, ніж 10 %, ТОВ «Красне-АгроІнвест» належить 4,3%.

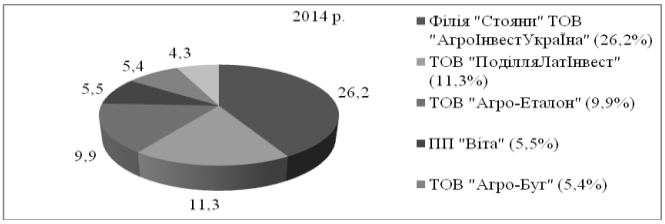

Рис. 1. Посівна площа зернових і зернобобових у найбільших сільськогосподарських підприємствах Тиврівського району, % (за даними [2])

Сприятливі кліматичні та грунтові умови для виробництва зернових культур, та озимої пшениці зокрема, за наявності нових високоврожайних сортів, дозволяють підприємствам одержувати досить високі врожаї (табл. 3).

Таблиця 3

Урожайність зернових і зернобобових культур по провідних сільськогосподарських підприємствах Тиврівського району, ц/га (розраховано за даними [2])

Підприємства	Роки					2014 до 2010 р, %
	2010	2011	2012	2013	2014	
Філія «Стояни» ТОВ «АгроІнвестУкраїна»	70,8	65,9	54,3	64,6	60,0	84,7
ТОВ «ПоділляЛатІнвест»	54,4	62,7	62,7	74,9	68,3	125,6
ПП «Віта»	24,4	34,8	38,3	42,7	55,6	248,2
ТОВ «Агро-Буг»	35,8	51,8	46,2	44,0	67,3	188,0
ТОВ «Агро-Еталон»	34,1	44,1	45,8	56,1	57,3	168,0
ТОВ «Красне-АгроІнвест»	32,7	60,3	67,8	74,9	76,6	234,3

Як бачимо з таблиці 3, за аналізований період спостерігається чітка тенденція до підвищення урожайності зернових і зернобобових культур майже у всіх вище вказаних сільськогосподарських підприємствах Тиврівського району. У 2014 р. порівняно з 2010 р. значно зросла врожайність в ПП «Віта» (на 148,2%), ТОВ «Красне-АгроІнвест» (на 134,3%), ТОВ «Агро-Буг» (на 88%), лише Філія «Стояни» ТОВ «АгроІнвестУкраїна» має нижчу врожайність на 15,3%. Найвищі показники урожайності зернових і зернобобових культур в ТОВ «Красне-АгроІнвест», яка склала 76,6 ц/га і в ТОВ «ПоділляЛатІнвест» - 68,3 ц/га.

Обсяги виробництва зерна на досліджуваних підприємствах Тиврівського району у динаміці характеризують дані, наведені в таблиці 4.

Таблиця 4

Виробництво зернових і зернобобових культур по провідних сільськогосподарських підприємствах Тиврівського району, цнт (розраховано за даними [2])

Підприємства	Роки					2014 до 2010 р, %
	2010	2011	2012	2013	2014	
Філія «Стояни» ТОВ «АгроІнвестУкраїна»	458854	393718	334558	460345	360834	78,6
ТОВ «ПоділляЛатІнвест»	133808	159529	170227	224382	177926	133,0
ПП «Віта»	30854	44399	40132	56001	70422	228,2
ТОВ «Агро-Буг»	72977	53229	66775	50569	83693	114,7
ТОВ «Агро-Еталон»	91167	97144	80642	124371	125448	137,6
ТОВ «Красне-АгроІнвест»	37563	68251	49715	110014	75497	201,0

Дослідження показують, що валовий збір зерна по провідних сільськогосподарських підприємствах Тиврівського району за 2010-2014 рр. збільшився, крім підприємства Філія «Стояни» ТОВ «АгроІнвестУкраїна», де виробництво зерна зменшилося на 21,4% у зв'язку із зниженням урожайності. При цьому значний приріст зернових забезпечили такі сільськогосподарські підприємства, як ПП «Віта» (на 128,2%) та ТОВ «Красне-АгроІнвест» (на 101%) (рис. 2).

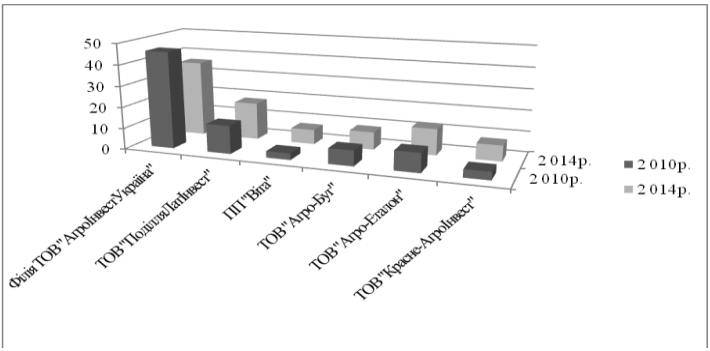

Рис. 2. Виробництво зерна в провідних господарствах Тиврівського району, тис. т (за даними [2])

В досліджуваних сільськогосподарських підприємствах Тиврівського району більшою мірою приріст валових зборів відбувається за рахунок підвищення врожайності, ніж за рахунок розширення посівних площ. Висока урожайність зернових і зернобобових культур пояснюється запровадженням інтенсивної технології вирощування зернових, своєчасним проведенням усіх технологічних операцій, їх тісному взаємозв'язку.

Як показує досвід провідних зерновиробничих підприємств Тиврівського району, кращими агрономічними строками проведення сівби є 5-15 вересня. Основний обробіток грунту – безплужний, поверхневий, на глибину – 10-12 см. Передпосівний обробіток грунту виконувався комбінованими агрегатами, які дозволяють загорнути насіння на ущільнене ложе та чітко задану глибину.

Дуже важливо розміщувати зернові культури в освоєних сівозмінах, які дозволяють ефективніше використовувати грунтові умови, адже кожен різновид грунтів містить неоднакову кількість поживних речовин, має різну щільність, водо- і повітропроникність. При цьому схема сівозміни повинна складатися з таким розрахунком, щоб для кожної культури був обґрунтований найкращий попередник [1, с. 51]. Кращими попередниками для озимої пшениці - основної зернової культури району - є чорний пар, люцерна, горох, кукурудза на зелений корм і силос. Аналіз різних грунтових умов переконує, що у сівозміні продуктивність більшості культур на 30-50 % вища, ніж у беззмінних посівах. Чергування культур у сівозміні поліпшує

фітосанітарний стан посівів і забезпечує високу врожайність. Зокрема приріст урожайності різних сортів озимої пшениці з використанням 3-пільної сівозміни становитиме в середньому 7 центнерів з одного гектара [3, с. 60].

Особливу увагу при вирощуванні зернових культур треба звертати на забезпеченість їх поживними речовинами. *Зі спеціальних агротехнічних прийомів, які направлені на покращення якості зерна — найкращим є проведення азотного підживлення в період формування наливу зерна (поява останнього листка — закінчення колосіння). Необхідно створити умови для його активного поглинання і утилізації рослинами. А для цього необхідна висока культура землеробства в усьому її комплексі. Восени, після посіву і до затримки росту рослини, як правило, споживають мало азоту, фосфору та калію. Але з моменту весняного відновлення вегетації починається активне поглинання основних елементів мінерального живлення, яке триває до цвітіння. Початок формування зерна — це переломна точка в мінеральному живленні рослин. Після запліднення практично припиняється поглинання калію та фосфору з ґрунту. Спостерігається навіть зворотна дифузія цих елементів в ґрунтовий розчин. Споживання ж азоту проходить без зниження темпів і після цвітіння. В період формування і наливу зерна рослини мають спожити до 30% необхідного їм азоту [4,* с. 10*]*. Як показують дослідження, прибавка врожаю від внесення науково обґрунтованих доз мінеральних добрив під основні зернові культури становить у середньому 2-3 ц на 1 га. Для підтримки балансу гумусу і отримання високих врожаїв потрібно вносити не менше 10-12 т органічних добрив на 1 га землі. Оскільки постійно знижується поголів'я худоби і птиці, то кількість гною і пташиного посліду у сільськогосподарських підприємствах району поповнюють соломою озимих і ярих колосових культур, адже 1 т соломи за дією на гумусоутворення прирівнюється до 3,5 т гною, що підвищує врожайність пшениці і кукурудзи на 5-10 ц з гектара.

Одним із важливих факторів отримання високого врожаю зерна є правильний підбір сортів: високоврожайних, стійких до хвороб, що відповідають грунтово-кліматичним умовам господарства. В сільськогосподарських підприємствах Тиврівського району вирощують 2-3 районовані сорти, які відрізняються між собою біологічними особливостями і господарськими ознаками. Витрати на вирощування

нових врожайних сортів зернових культур більші, але ефективність їх виробництва вища. Слід зауважити, що в ТОВ «ПоділляЛатІнвест» під час добору сортів зернових культур керуються такими критеріями, як районовані сорти, їх продуктивність, господарсько-біологічна характеристика сортів озимої пшениці, пластичність та звертають увагу на погодний фон і дані довгострокових погодних прогнозів [5, с. 120]. В останні роки сільськогосподарські підприємства району висівали високопродуктивні сорти Смуглянка, Подолянка, Золотокоса, що характеризуються стійкістю в агрокліматичних умовах досліджуваної території і стабільністю врожайності впродовж попередніх років.

Урожайність зернових з 1 га багато в чому залежить і від якості насіння. *Ринок формування елітного насіння зернових культур має свої особливості й проблеми. Постійно виникає необхідність виявлення і вивчення обґрунтованих потреб в насінні споживачів за умов обмежених матеріальних і, особливо, фінансових ресурсів.* В господарствах Тиврівського району висівають в основному насіння першого класу посівного стандарту. *Важливо також не допустити розвитку хвороб та шкідників, особливо зерна та колосу, застосовуючи засоби захисту та регулятори росту рослин.*

Однією з важливих умов одержання високоякісного зерна є оптимальний строк збирання (10-14 днів), що дозволяє збільшити збереження врожаю на 15-20%. *Як показали дослідження, процес накопичення білків в зерні йде аж до повної зрілості включно. Потім можлива втрата азоту в результаті дифузії вільних амінокислот за межі зернівки та гідролізу білків. Хлібопекарські властивості зерна покращуються по мірі його дозрівання майже до періоду повної стиглості. Перестій пшениці на корені приводить до погіршення якості зерна [4,* с. 11*].*

Для того, щоб виконувати сільськогосподарські роботи в кращі технологічні строки, господарства мають бути забезпечені технічними засобами і, насамперед, тракторами і зернозбиральними комбайнами (табл. 5).

Дані таблиці 5 показують, що наявність основних видів техніки в районі у 2014 р. порівняно з 2010 р. збільшилась на 14,9%, в тому числі тракторів – на 9,3%, зернозбиральних комбайнів – на 41,7%. Збільшення зернозбиральних комбайнів призвело до меншого навантаження збиральних площ зернових на 1 комбайн, що в свою чергу зменшило втрату зерна при збиранні. Забезпечення

сільськогосподарських підприємств технікою дало можливість своєчасно виконати всі технологічні операції і як результат – покращило врожайність зернових і зернобобових культур.

Таблиця 5

Наявність тракторів і зернозбиральних комбайнів в сільськогосподарських підприємствах Тиврівського району (розраховано за даними [2])

Показники	Роки					2014 до 2010 р, %
	2010	2011	2012	2013	2014	
Кількість основних видів техніки:	350	364	375	407	402	114,9
трактори, шт.	290	297	305	316	317	109,3
зернозбиральні комбайни, шт.	60	67	70	91	85	141,7

Висновки:

1. Встановлено, що Тиврівський район є одним із лідерів у Вінницькій області за обсягами виробництва зерна. Частка виробництва зерна у районі становить приблизно 3% області. Перспективне виробництво зерна у господарствах цього району повністю забезпечує всі потреби в ньому, а саме продовольчі, експорт і потреби тваринництва.

2. З'ясовано, що позитивною тенденцією розвитку зерновиробництва у провідних сільськогосподарських підприємствах Тиврівського району, таких як ПоділляЛатІнвест», ПП «Віта», ТОВ «Агро-Буг», ТОВ «Агро-Еталон», ТОВ «Красне-АгроІнвест» є збільшення валових зборів зерна, які зумовлені зростанням показників урожайності зернових та зернобобових культур на протязі 2010-2014 років.

3. На прикладі дослідження стану зерновиробництва у зазначених сільськогосподарських підприємствах регіону та факторів, які впливають на його розвиток, показано пряму залежність урожайності зернових культур від своєчасного і ефективного проведення будь-якого технологічного прийому. Усі прийоми важливі, особливо посів в кращі агрономічні строки. До строків сівби підключається сортовий і насіннєвий фактор, ефективні сівозміни, норми внесення мінеральних і органічних добрив, способи захисту рослин від бур'янів, хвороб і шкідників, забезпечення технічними

засобами тощо. Всі ланки технологічного ланцюга повинні бути тісно взаємопов'язані.

4. Обґрунтовано, що інтенсивна праця учасників виробництва продукції сільськогосподарського підприємства та ефективне використання його виробничих потужностей виводить його на передові рубежі порівняно з іншими господарствами регіону.

Література

1. Караман М. М. Економічна ефективність виробництва сільськогосподарської продукції в сільськогосодарських підприємствах Автономної Республіки Крим: монографія / М. М. Караман. – Сімферополь: ПП «Підприємство Фенікс», 2009. – 109 с. – Рос.

2. Дані Головного управління статистики України у Вінницькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vn.ukrstat.gov.ua/

3. Забуранна Л. В. Економічна ефективність виробництва зерна та шляхи її підвищення в сільськогосподарських підприємствах / Л. В. Забуранна // Економіка АПК. – 2014. – №3. – С. 55-60.

4. Ситник В. П. Основні засади формування та функціонування ринку зерна в Україні / В. П. Ситник, М. М. Гаврилюк, М. Г. Лобас // Агроінком. – 2005. – №1/2. – С. 6-13.

5. Красільнікова Т. М. Критерії добору сортів пшениці озимої орендними аграрними підприємствами / Т. М. Красільнікова // Агроекологічний журнал. – 2013. – №3. – С. 119-123.

1. Karaman M. M. Ekonomichna efektyvnist vyrobnytstva silskohospodarskoi produktsii v silskohosodarskykh pidpryiemstvakh Avtonomnoi Respubliky Krym: monohrafiia / M. M. Karaman. – Simferopol: PP «Pidpryiemstvo Feniks», 2009. – 109 s. – Ros.

2. Dani Holovnoho upravlinnia statystyky Ukrainy u Vinnytskii oblasti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.vn.ukrstat.gov.ua/

3. Zaburanna L. V. Ekonomichna efektyvnist vyrobnytstva zerna ta shliakhy yii pidvyshchennia v silskohospodarskykh pidpryiemstvakh / L. V. Zaburanna // Ekonomika APK. – 2014. – №3. – S. 55-60.

4. Sytnyk V. P. Osnovni zasady formuvannia ta funktsionuvannia

rynku zerna v Ukraini / V. P. Sytnyk, M. M. Havryliuk, M. H. Lobas // Ahroinkom. – 2005. – №1/2. – S. 6-13.

5. Krasilnikova T. M. Kryterii doboru sortiv pshenytsi ozymoi orendnymy ahrarnymy pidpryiemstvamy / T. M. Krasilnikova // Ahroekolohichnyi zhurnal. – 2013. – №3. – S. 119-123.

Рецензент: *Бондаренко В. М., д.е.н., професор, декан обліково-фінансового факультету Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ*

1.06.2015

УДК 352.08.075

Гургула Тетяна

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Досліджується проблема мотивації праці посадових осіб місцевого самоврядування. Визначені першочергові кроки щодо реформування системи оплати праці у вітчизняній системі державної служби з позиції закордонних експертів. Запропоновано модель оплати праці керівників апарату управління. Визначено різновиди заохочення державного службовця: пільги, загальні та спеціальні заохочення. Пропонується модель взаємозв'язку, побудови та реалізації мотиваційної стратегії посадових осіб органів місцевого самоврядування в розрізі джерел матеріального та нематеріального стимулювання. В розрізі окремих оціночних факторів пропонується визначення рівня індивідуальної результативності працівників інституційного рівня управління. Розроблено пропозиції щодо оцінки рівня відповідності потенціалу мотиваційній стратегії з позиції таких елементів як: кадри та фінанси. Визначені основні умови преміювання посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Ключові слова: мотивація праці, посадові особи, професіоналізм, управлінська діяльність, компетентність, державний службовець.